

Dočkáme se českého Sikorského?

Miloš Balabán

Nepřestávající příval špatných zpráv z Evropské unie o její špatné ekonomické kondici a politických problémech, které z toho vyplývají namixované s ostrými protievropskými výpady českých pravicových a nacionalistických politiků vytváří atmosféru strachu.

A když se navíc občan dozví, že v máme v době krize „někam do Mezinárodního měnového fondu“ poslat 90 miliard korun na pomoc eurozóně v době kdy na sobě již pociťuje dopady ekonomických škrtů této vlády není divu, že autorita Evropské unie v české veřejnosti výrazně klesá.

Občanovi ale nelze nic moc vyčítat. Česko je totiž zemí bez téměř jakékoliv politické vize o jejím směřování do budoucna, která by byla založena na alespoň elementárním politickém konsensu politických elit a občanské společnosti a za této situace se zde zákonitě musí dařit někdy až neuvěřitelným prohlášením vyzývajícím k okamžité demontáži eurozóny, což by zákonitě znamenalo i konec Unie.

O politických, ekonomických a nikoliv v poslední řadě bezpečnostních rizicích, které by to přineslo i Česku se ale téměř vůbec nehovoří. Stačí připomenout jedno: Západní Balkán by bez politického vlivu a tlaku EU mohl opět po necelých dvaceti letech spadnout do nekontrolovaného chaosu a ozbrojených konfliktů. Stále napjatá situace v Bosně a Hercegovině nebo v srbsko-kosovských vztazích by se mohla vymknout zpod kontroly, což by mohlo rozpoutat i nacionalistické běsnění v celé Evropě.

V protievropských hlasech jakoby úplně zaniká zjevný fakt, který stále platí i přes ekonomickou krizi: z administrativního i právního hlediska je Evropská unie nejstabilnějším prostorem této planety –bez vnitřních konfliktů, masové chudoby, autoritářských režimů či přímo diktatur. My jsme uvnitř tohoto prostoru a i z toho musí plynout náš zájem tento prostor udržet. 90 miliard korun vydaných na tento účel tak není špatnou investicí, která se nám vyplatí možná mnohem více, než téměř desetkrát větší částka vydaná na sanaci našich bank v devadesátých letech.

Je ale jasné, že překonávání evropské krize nemůže být spojováno pouze a výhradně s ekonomickými nástroji. Znamý německý sociolog Ulrich Beck to nedávno řekl velmi jasně: „Vláda práva a trhu nestačí. Svoboda potřebuje ke stabilitě třetí pilíř a sice evropskou občanskou společnost, či konkrétněji proevropskou občanskou činnost“.... „Neměli bychom se bát přímé demokracie“.

Možná nyní Beckovi návrhy zní jak science fiction, ale bezesporu mají racionální jádro. Je totiž určitě nutné, aby především občané menších členských zemí EU nebyli znepokojeni tím, že jejich země ztrácí svůj vliv na evropské záležitosti a že na jejich úkor posilují „velcí hráči“ jako Francie a Německo. Evropská občanská společnost by tak mohla být i jakousi „protilátkou“ euroskeptickým a nacionalistickým stranám napříč Evropou.

V Česku by tak nebylo od věci, aby se ti, kterým leží na srdci osud Evropy, jenž je už více jak sedm let i naším osudem postavili hlasitěji na její obranu a nabídli nejen „tržní“ vizi evropského i našeho směřování.

Inspiraci již máme. Polský ministr zahraničí Radek Sikorski ve svém nedávném projevu v Berlíně neváhal říci slova, která doslova prolamují i historická tabu: „Největší hrozbou není Taliban ani terorismus a určitě to nejsou německé tanky. Nejsou to ani ruské rakety. Největším ohrožením bezpečnosti a blahobytu Polska by byl krach eurozóny“. Dočkáme se i my českého Sikorského?

(autor je bezpečnostní analytik)